

Załącznik do
Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Sokołowie Podlaskim
z dnia

**MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA
LATA 2026-2030**

URZĄD MIASTA SOKOŁÓW PODLASKI

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	2 str.
II. Problem uzależnień w świetle badań i przepisów	2 str.
III. Podstawa prawna oraz strategiczne kierunki realizacji Programu	6 str.
IV. Diagnoza i identyfikacja problemów społecznych w Sokołowie Podlaskim w roku 2025 – raport diagnostyczny	7 str.
V. Raport sporządzony z danych uzyskanych od instytucji współpracujących w zakresie profilaktyki uzależnień	13 str.
V.1. Dostępność alkoholu - dane z Wydziału Oświaty i Spraw Społecznych	13 str.
V.2. Skutki spożywania alkoholu – dane z instytucji	13 str.
1. Poradnia Leczenia Uzależnień	13 str.
2. Centrum Pomocy Socjalnej	14 str.
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	15 str.
4. Komenda Powiatowa Policji	15 str.
5. Sąd Rejonowy	16 str.
6. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	17 str.
7. Ośrodek Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	17 str.
8. Szkoły podstawowe	18 str.
VI. Funkcjonowanie MKRPA	18 str.
VII. Stan zasobów umożliwiających dalsze działania	19 str.
VIII. Cele i zadania „Miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkotykowych na lata 2026-2030”	22 str.
IX. Finansowanie Programu	22 str.
X. Działania służące osiągnięcia celów Programu w latach 2026-2030.....	23 str.
XI. Sposób monitoringu i ewaluacja	30 str.

I. WSTĘP

Zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu to cel strategiczny Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (przedłużony na 2026 rok).

Uzależnienia stanowią jeden z najpoważniejszych problemów społecznych współczesnego świata, dotycząc społeczności niezależnie od szerokości geograficznej. W perspektywie społecznej uzależnienia generują szereg kosztów, zarówno ekonomicznych, jak i psychospołecznych, dotyczących nie tylko osoby uzależnionej, ale również ich rodziny, środowiska lokalne oraz instytucje publiczne.

Według szacunków Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU) same koszty związane z nadużywaniem alkoholu w Polsce przekraczają rocznie 1,3% PKB, co stanowi kwotę rzędu 30 miliardów złotych.

Problemy społeczne rzadko występują w izolacji – tworzą sieć wzajemnych powiązań i zależności. Uzależnienie od alkoholu może prowadzić do przemocy domowej, a ta z kolei może skutkować zaburzeniami zachowania u dzieci, które w przyszłości mogą przejawiać tendencje do zachowań ryzykownych, w tym sięgania po substancje psychoaktywne.

Dynamiczny charakter współczesnego społeczeństwa , w tym rozwój technologii informacyjnych oraz rewolucja cyfrowa, generuje nowe formy zagrożeń. Tradycyjne uzależnienia od substancji psychoaktywnych uzupełniane są przez coraz powszechniejsze uzależnienia behawioralne, w tym uzależnienie od Internetu, mediów społecznościowych czy gier komputerowych. Dodatkowo w erze cyfryzacji i globalizacji kulturowej pojawia się wyzwanie związane z łatwym dostępem do substancji psychoaktywnych. Internet stał się zarówno kanałem dystrybucji narkotyków, jak i przestrzenią generującą nowe formy uzależnień, takie jak uzależnienie od gier online czy pornografii.

Przemoc zyskuje swój cyfrowy odpowiednik w postaci cyberprzemocy, której konsekwencje psychologiczne mogą być równie dewastujące jak w przypadku przemocy tradycyjnej.

II. PROBLEM UZALEŻNIEŃ W ŚWIEŁLE BADAŃ I PRZEPISÓW.

ALKOHOL

Uzależnienie od alkoholu stanowi jeden z najbardziej rozpowszechnionych i destrukcyjnych problemów społecznych. Szacuje się, że w Polsce jest około 900 tysięcy osób, które spełniają kryteria diagnostyczne uzależnienia od alkoholu, zaś kolejne 2 miliony pije alkohol w sposób ryzykowny lub szkodliwy, szacuje się, że w rodzinach z problemem alkoholowym żyje około 3 - 4 miliony Polaków, w tym 1,5 – 2 miliony dzieci. Szczególnie niepokojącym zjawiskiem jest międzypokoleniowa transmisja uzależnienia, dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholowych mają czterokrotnie wyższe ryzyko własnego uzależnienia od alkoholu w dorosłym życiu w porównaniu do populacji ogólnej.

Nadużywanie alkoholu przyczynia się również do wzrostu przestępczości, przestępstw przeciwko mieniu, naruszenia porządku publicznego oraz przestępstw i wykroczeń drogowych.

Według danych Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU), roczne spożycie czystego alkoholu na głowę mieszkańca w Polsce w 2024 roku wyniosło 8,8 litra, co oznacza trend spadkowy w ostatnich latach.

W 2022 roku wskaźnik ten wynosił 9,37 litra, a w 2021 roku 9,7 litra na osobę. Pomimo trendów spadkowych, alkohol pozostaje najczęściej spożywaną używką wśród młodzieży. W grupie wiekowej 18-25 lat, 80,4 % przyznaje się do spożywania alkoholu.

Szacunkowa skala problemów alkoholowych w Sokołowie Podlaskim.

Badania epidemiologiczne zrealizowane w Polsce umożliwiają oszacowanie skali nadużywania alkoholu. Według wskaźników przyjętych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom można oszacować, iż na terenie Sokołowa Podlaskiego społeczne skutki nadużywania alkoholu są następujące:

SKUTKI NADUŻYWANIA ALKOHOLU		wskaźnik	Polska /38 mln/	W MIEŚCIE 18 TYS. /SOKOŁÓW PODLASKI/
1.	Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 900 tys.	ok. 360 osób
2.	Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika /współmałżonkowie, rodzice/	ok. 4% populacji	ok.1,5 mln	ok. 720 osób
3.	Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok.1,5 mln	ok. 720 osób
4.	Osoby pijące szkodliwie	ok. 5-7% populacji	2-2,5 mln	ok. 900 – 1260
5.	Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób dorosłych i dzieci	ok. 1011 osób dorosłych i dzieci

NARKOTYKI

Uzależnienie od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol i nikotyna, potocznie określanych jako narkotyki i dopalacze, stanowi złożony problem społeczny, który w ostatnich dekadach uległ znacznym transformacjom. Według danych KCPU, w Polsce około 1% populacji dorosłych (około 300 tys. osób) spełnia kryteria diagnostyczne uzależnienia od narkotyków, zaś kolejne 2-3% używa substancji psychoaktywnych w sposób ryzykowny lub szkodliwy. Tradycyjne narkotyki uzupełniane są przez szereg nowych substancji psychoaktywnych, co stanowi duże wyzwanie dla systemów monitorowania, profilaktyki i leczenia uzależnień.

Najnowsze badania ogólnoeuropejskie (uczniowie szkół średnich) wskazują, że 17% młodszych uczniów i 33% starszych używało marihuany i haszyszu przynajmniej raz w życiu. Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych jest amfetamina (w klasach pierwszych 4,2%, w trzecich 4,5%).

Zarówno eksperymentowanie z substancjami nielegalnymi, jak ich okazjonalne używanie jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Do problemowych użytkowników marihuany lub haszyszu zaliczyć można 5% pierwszoklasistów oraz 6% uczniów ze starszej kohorty.

Rozpowszechnienie używania nowych substancji psychoaktywnych, czyli tzw. „dopalaczy” jest niższe niż przetworów konopi. Wśród szesnastolatków, 6,6% uczniów używało dopalaczy kiedykolwiek w życiu, 5,3% w czasie ostatnich 12 miesięcy, a 3,9% w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem. Analogiczne odsetki w starszej kohorcie są podobne i wynoszą 6,1% 4,8% oraz 2,8%.

Używanie nowych substancji psychoaktywnych jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców.

NIKOTYNA

Doświadczenia z paleniem papierosów ma ponad jedna trzecia pierwszoklasistów oraz ponad połowa uczniów ze starszej kohorty, a w czasie trzydziestu dni przed badaniem wyroby tytoniowe paliło 21% szesnastolatków i prawie 30% osiemnastolatków. Wedle ocen respondentów spadła znacznie dostępność papierosów. Jednocześnie pojawiły się i zyskują na popularności nowe formy wprowadzania nikotyny do organizmu, np. e-papierosy, podgrzewacze tytoniu oraz tak zwanych „saszetek nikotynowych”. W obu grupach badawczych popularność nowych form przewyższyła już popularność tradycyjnych wyrobów tytoniowych, panuje błędne przekonanie o ich mniejszej szkodliwości.

GRY HAZARDOWE

Około jedna czwarta uczniów grała, chociaż raz w życiu, w gry hazardowe, tj. takie gdzie stawia się pieniądze i można wygrać. W czasie ostatnich 30 dni takie zachowanie zadeklarowało 13% uczniów klas pierwszych i 25% uczniów klas trzecich. Można szacować, że około 2-3% młodzieży może być zagrożonych hazardem problemowym. Porównanie wyników badania z 2024 roku z wynikami wcześniejszych badań w zakresie gier hazardowych ujawnia załamanie się trendu spadkowego notowanego od 2015 roku. W obu kohortach dane za 2024 rok w zakresie każdego ze wskaźników są znacznie wyższe niż były w 2019 roku.

Aktualne pozostają zagadnienia wynikające z używania substancji psychoaktywnych przez młodzież (alkoholu, narkotyków, leków, środków uspokajających i nasennych), które wyłoniły badania **ESPAD z 2024 roku** i które winny być uwzględniane w programowaniu pracy profilaktycznej:

Spożywanie alkoholu przez młodzież – badanie ESPAD 2024 rok.

Celem badania był pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, ale także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie, ułożonych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży.

Badania wykazały, że najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży są napoje alkoholowe. 72,9% % uczniów z badanej młodszej grupy wiekowej (15-16 lat) zadeklarowało, że piło alkohol przynajmniej raz w ciągu całego swojego życia. W starszej grupie (17-18 lat) było to - 91,3 proc. uczniów. W ciągu roku przed badaniem piło jakiekolwiek napoje alkoholowe 57,2 proc. młodszych uczniów i 84,1 proc. uczniów starszych. Z kolei w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 39,1 proc. piętnasto-szesnastolatków i 73,3 proc. siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Odsetek pijących dziewcząt jest nieznacznie wyższy niż chłopców.

Badania w Polsce wykonane przez ESPAD w 2024 roku wskazują:

1. Trend spadkowy palenia tytoniu – tytoń zastępowany używaniem e- papierosów.
2. Kontynuacja notowanego od 2007 roku trendu spadkowego wskaźników konsumpcji alkoholu.
3. Zatarcie się różnic w rozpowszechnieniu picia związanych z płcią.
4. Zamierający trend spadkowy łatwego dostępu do alkoholu.
5. Kontynuacja spadku rozpowszechnienia używania przetworów konopi.
6. Zahamowanie trendu spadkowego używania dopalaczy.
7. Odwrócenie tendencji spadkowej wskaźników grania w gry hazardowe – skokowy wzrost.

Podsumowanie badań KCPU z 2023 r.

W 2022 roku w Polsce wypito 9,37 litrów 100% alkoholu i jest to wyraźnie mniej niż rok wcześniej (9,73 litrów). W strukturze spożycia prym wiodzie piwo, które już od końca lat 90. XX wieku jest ulubionym napojem Polaków, a od początku lat dwutysięcznych niezmiennie ponad połowa alkoholu wypijana była w postaci piwa. Wcześniej większy udział w strukturze miały wyroby spirytusowe. Z przeprowadzonego w 2020 roku ogólnopolskiego badania wynika, że ponad 80% badanych piło w ciągu 12 miesięcy przed badaniem przynajmniej jeden rodzaj alkoholu. W ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem nie piło 19,2% osób. Rozpowszechnienie abstynencji jest znacznie wyższe wśród kobiet (26,5%) niż mężczyzn (12,6%).

W 2021 roku zostały przeprowadzone badania ankietowe na uczniach ostatnich klas szkół ponadpodstawowych przez Fundację CBOS oraz KCPU. W ciągu miesiąca poprzedzającego badanie w 2021 roku 66% (74% w 2018 roku) uczniów przynajmniej raz piło piwo, 62% (tak samo jak w roku 2018) – wódkę i inne mocne alkohole, a 37% (43% w 2018 roku) – wino. W porównaniu z poprzednim pomiarem nastąpił spadek wskaźników dotyczących picia piwa oraz wina. Według tych badań odnotowano również zmniejszenie się odsetka badanych, którzy zażywali narkotyki w ciągu ostatniego roku 16% (2018) do 13% (2021).

Według danych z badania EZOP II w Polsce odnotowano 583 tysiące osób uzależnionych od alkoholu oraz 59 tysięcy osób uzależnionych od narkotyków.

Najnowsze dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego NIH – Państwowego Instytutu Badawczego wskazują na ponad dwukrotny wzrost liczby nowych przypadków zakażeń HIV, związanych z iniekcyjnym używaniem narkotyków – z 14 przypadków w 2021 roku do 30 przypadków w 2022 roku.

W 2021 roku liczba zgonów z powodu alkoholu osiągnęła najwyższą wartość 14 048 przypadków, co oznacza wzrost o 40% w porównaniu z rokiem 2020 – w przypadku zgonów z powodu narkotyków odnotowano również ich wzrost o 60 przypadków w 2021 roku i ich liczba osiągnęła 289. W Polsce z kolei zarejestrowano zwiększoną liczbę zgonów z powodu syntetycznych katynonów.

Z pozytywnych tendencji warto odnotować, że dane z 2022 roku wskazują na spadek wskaźników zatruć z powodu NSP do 303 przypadków z 517 w 2021 roku. W ostatnim dziesięcioleciu systematycznie malała także liczba wypadków drogowych z udziałem użytkowników dróg będących pod wpływem alkoholu z 4028 w 2013 roku do 2248 w 2022 roku. W 2022 roku 8,1% ogółu wypadków zostało spowodowanych przez uczestników ruchu pozostających pod wpływem alkoholu.

Polska jest jednym z większych producentów narkotyków syntetycznych w Europie. W 2022 roku zabezpieczono w naszym kraju rekordową liczbę 60 laboratoriów, z tego blisko połowa produkowała nowe substancje psychoaktywne. Dane policyjne odnotowują, że w ostatnich latach znacznie wzrosła liczba laboratoriów zajmujących się produkcją katynonów.

III. Podstawa prawna oraz strategiczne kierunki realizacji Programu.

Miejski program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii” dla miasta Sokołowa Podlaskiego określa cele, zadania i zamierzenia w dziedzinie wychowania bez nałogów, zapobiegania przemocy domowej, zapobiegania chorobie alkoholowej i narkotykowej oraz leczenia uzależnionych i łagodzenia skutków nadużywania alkoholu i narkotyków. Podstawą do planowania corocznych działań w tym zakresie jest:

1. „Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi” (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).
2. „Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025.
4. „Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025”.
5. „Raport z badania - diagnoza problemów społecznych Miasta Sokołów Podlaski w 2025 roku” - raport wykonany na zlecenie Burmistrza Miasta Sokołowa Podlaskiego przez „Ogólnopolską Grupę Badań Społecznych” z Krakowa.
6. Analiza danych otrzymanych od instytucji współpracujących w zakresie rozwiązywania problemów związanych z alkoholem i substancjami psychoaktywnymi).

Powyższe akty prawne nakładają na instytucje Państwa, w tym jednostki samorządowe, odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, w szczególności poprzez realizację następujących zadań:

1. Edukację zdrowotną i profilaktykę uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowaną zgodnie z wynikami badań naukowych oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom.
2. Monitorowanie i badanie problematyki związanej z sytuacją w zakresie używania wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych (dopalaczy), spożywania alkoholu (z uwzględnieniem poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu).
3. Edukację kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu uzależnień.
4. Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.
5. Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym i ich rodzin.
6. Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.
7. Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja osób uzależnionych oraz ich bliskich.
8. Zmniejszenie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu. Zwiększenie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie dystrybucji, sprzedaży, reklamy oraz spożywania napojów alkoholowych.

(NPZ na lata 2021-2025)

Zadania własne gminy w celu przeciwdziałania alkoholizmowi, zgodnie z art.4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, obejmują:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Finansowanie działań ze środków pochodzących ze sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.
6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
7. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10.1 ustawy „o przeciwdziałaniu narkomanii”, przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy i obejmuje następujące działania:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.
5. Pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

IV. DIAGNOZA I IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W SOKOŁOWIE PODLASKIM W 2025 ROKU NA PODSTAWIE RAPORTU DIAGNOSTYCZNEGO.

Badanie uzyskane w mieście Sokołów Podlaski miało na celu szczegółową identyfikację oraz ocenę skali występujących problemów społecznych. Badanie koncentrowało się na dogłębnej charakterystyce postaw mieszkańców wobec istotnych problemów dotyczących lokalną społeczność.

Analiza obejmuje następujące zagadnienia:

- Kompleksowa ocena skali uzależnień chemicznych i behawioralnych w społeczności lokalnej
- Wieloaspektowa analiza zjawiska przemocy w różnych jej wymiarach
- Diagnoza problemu ubóstwa, bezrobocia i procesów demograficznych
- Świadomość i opinie mieszkańców na temat uzależnień i przemocy
- Relacje rodzinne i komunikacja w kontekście zachowań ryzykownych młodzieży
- Zaangażowanie dorosłych i skuteczność działań profilaktycznych

Dane uzyskano przeprowadzając wywiady z:

1. 202 dorosłymi mieszkańcami Sokołowa Podlaskiego,
2. 25 sprzedawcami napojów alkoholowych,
3. 337 uczniami klas IV-VI szkół podstawowych,
4. 256 uczniami klas VII-VIII,
5. 86 nauczycielami,
6. 23 przedstawicielami instytucji pomocowych,
7. 216 rodzicami uczniów

DIAGNOZA ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH W 2025 ROKU - WYNIKI BADAŃ.

UŻYWANIE ALKOHOLU W SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.

- 17,33% badanych mieszkańców podaje, że alkohol pije kilka razy w miesiącu, 4,46%, że kilka razy w tygodniu,
- Większość badanych 53,69% najczęściej piją piwo lub cydr, w dalszej kolejności - 42,28% wino, a 26,85% mieszkańców wybrało alkohole wysokoprocentowe (koniak, whisky),
- Alkohol najczęściej jest spożywany „w domu” – 57,72%, „u znajomych”, w czasie „wspólnego kibicowania” – 28,19% czy „podczas zorganizowanych imprez” – 48,99%,
- Picie alkoholu w samotności – rzadko – 6,04%, nigdy – 93,29%,
- Na pytanie o pracę pod wpływem alkoholu mieszkańcy odpowiadali – 93,29% - nigdy i 0,67% - bardzo często,
- 69,8% badanych nigdy nie było świadkami sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu, a 1,49% było często świadkiem takiej sytuacji,
- Na pytanie o stan fizyczny po spożyciu alkoholu 50,34% odpowiedziało – „praktycznie, nie czuję wpływu alkoholu”, 8,05% - „czuję duże rozluźnienie”.

Wnioski i rekomendacje:

- Należy kontynuować działania profilaktyczne dotyczące odpowiedzialnego spożywania alkoholu, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji dorosłych mieszkańców oraz młodzieży szkolnej.
- Zintensyfikować kampanie informacyjne ukierunkowane na ograniczanie społecznej akceptacji dla picia alkoholu w obecności dzieci i młodzieży.
- Rozszerzyć współpracę między instytucjami samorządowymi, szkołami i służbami porządkowymi w zakresie monitorowania miejsc sprzedaży i spożycia alkoholu.
- Kontynuować szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- Utrzymać działania wspierające wczesną diagnozę i profilaktykę nadużywania alkoholu w środowisku pracy i rodzinach.

UŻYWANIE SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH I DOPALACZY (KLASY VII – VIII).

- 96,08% zapytanych uczniów odpowiedziało, że nie próbowali zażywać narkotyków.
- 60% uczniów odpowiedziało, że zażyli w wieku powyżej 14 lat.
- Na pytanie „ skąd wzięłeś substancje?” 30% odpowiedziało – „kupiłem przez Internet i 30% - „nie wiem”.

- Jakie to były substancje? 40% odpowiedziało, że leki nasenne i uspokajające oraz 40% - marihuana i haszysz.
- Na pytanie „jak często zażywasz narkotyki”? 50% odpowiada „zażywałem tylko raz” a 30% - „codziennie”.
- 80% badanych uczniów deklaroowało, że użyło narkotyk 30 dni przed badaniem a 20% w ostatnim roku.
- 60% uczniów zażyło ostatnio amfetaminę i 60% zażyło marihuanę lub haszysz.
- Na pytanie „czy doświadczyłeś problemów z powodu zażywania” - 80% uczniów odpowiedziało, że nie doświadczyło żadnych problemów, a 20% odpowiedziało, że doświadczyło problemów z nauką.

Wnioski i rekomendacje:

- Kontynuować programy profilaktyki uniwersalnej w szkołach, obejmujące edukację o skutkach zdrowotnych i prawnych używania narkotyków.
- Rozszerzyć działania profilaktyczne wśród dorosłych mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji na temat dopalaczy i ich szkodliwości.
- Zintensyfikować działania informacyjne skierowane do rodziców w zakresie rozpoznawania wczesnych sygnałów używania substancji psychoaktywnych.
- Wzmocnić współpracę szkół z instytucjami pomocowymi i specjalistami w zakresie wczesnej interwencji i poradnictwa.
- Kontynuować działania promujące styl życia wolny od substancji psychoaktywnych, wykorzystując kanały komunikacji dostosowane do różnych grup wiekowych.

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE, W TYM NADUŻYWANIE TECHNOLOGII (KLASY VII – VIII).

- 82,75% uczniów odpowiedziało „nie wiem” na pytanie „co to są uzależnienia behawioralne”?
- Na pytanie „jak często korzystasz z urządzeń elektronicznych ?” – 85,1% uczniów odpowiedziało codziennie, a 10,2% kilka razy w tygodniu.
- 38,71% uczniów poświęca 3-6 godzin dziennie na korzystanie z nowych mediów, powody korzystania z Internetu to kontakt ze znajomymi i social media.
- Na pytanie „czy na urządzeniu założona jest „blokada rodzicielska” - 74,18% uczniów odpowiedziało, że nie.
- 81,15% osób odpowiedziało, że nie podaliby swoich danych osobie poznanej w Internecie.
- Na pytanie „czy uważasz się za osobę uzależnioną od telefonu komórkowego” 54,07% odpowiedziało, że „można tak powiedzieć”, a 9,35% „zdecydowanie tak”.

Wnioski i rekomendacje:

- Rozszerzyć działania edukacyjne w szkołach dotyczące higieny cyfrowej i równowagi pomiędzy aktywnością online a życiem codziennym.
- Kontynuować programy informacyjne dla rodziców w zakresie ograniczania czasu korzystania z urządzeń elektronicznych przez dzieci.
- Zintensyfikować działania szkolnych pedagogów i psychologów w obszarze rozpoznawania symptomów uzależnień behawioralnych.

- Utrzymać i rozwijać inicjatywny lokalne promujące aktywne formy spędzania wolnego czasu w środowisku dzieci i młodzieży.
- Wzmocnić współpracę instytucji kultury, oświaty i organizacji społecznych w zakresie tworzenia ofert: rekreacyjnej i sportowej, sprzyjającej ograniczaniu biernych form spędzania czasu.

PRZEMOC W OPINIACH DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW MIASTA

- Według dorosłych mieszkańców najczęstszą formą przemocy jest wyzywanie i stosowanie wulgaryzmów oraz ośmieszanie i poniżanie.
- Na pytanie dotyczące stosowania kar fizycznych wobec dzieci, 74,26% badanych stwierdziło, że „nie jest to dobra metoda wychowawcza”.
- 65,84% badanych uważa, że nie ma okoliczności usprawiedliwiających stosowanie przemocy.
- Na pytanie „jaki rodzaj przemocy Pani stosowała?” 57,89% odpowiedziała, że fizyczną a 31,58%, że psychiczną.
- 23,94% badanych odpowiedziało, że przemoc w domu stosował ojciec i taki sam wynik dla osoby obcej.
- 75% osób doznało przemocy psychicznej i 44,44% przemocy fizycznej.
- Na pytanie „czy zna Pani kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu, 50,55 odpowiedziało, że nie, a 21,78% - tak.
- 76,74% badanych nauczycieli twierdzi, że występuje przemoc i agresja pomiędzy uczniami.
- 47,67% badanych nauczycieli wie, że występuje w szkole zjawisko cyberprzemocy.

Wnioski i rekomendacje.

- Organizować spotkania z mieszkańcami i programy informacyjne podczas których udzielane byłyby porady jak radzić sobie z przemocą w rodzinie.
- Udzielać informacji na temat instytucji świadczących pomoc osobom dotkniętym problemem przemocy w rodzinie.
- Kontynuować prowadzenie działań edukacyjno-profilaktycznych w szkołach wśród rodziców oraz kadry pedagogicznej.

PROBLEM PRZEMOCY I AGRESJI W ŚRODOWISKU SZKOLNYM.

- Uczniowie biorący udział w badaniu potwierdzają występowanie przemocy w szkole.
- 37% uczniów klas IV-VI potwierdziło, że osobiście doświadczyło w szkole przemocy oraz 40,78% uczniów klas VII-VIII.
- Zarówno wśród uczniów młodszych jak i starszych najczęściej spotykaną formą przemocy okazała się agresja słowna, a kolejno ośmieszanie i wulgaryzmy.
- 48,825 uczniów klas młodszych odpowiedziało, że przemoc stosował kolega, koleżanka ze szkoły.
- 58,27% uczniów klas młodszych i 28,72% uczniów klas starszych spotyka się z biciem i kopaniem.
- 26,41% uczniów klas młodszych oraz 45,8% uczniów klas starszych brało czynny udział w akcie przemocy.
- Uczniowie niezależnie od wieku najczęściej wskazywali rodziców i opiekunów, jako osoby, do których się zwrócić, jeśli będą ofiarą lub świadkiem przemocy.

Wnioski i rekomendacje.

Zjawisko przemocy wśród uczniów starszych klas szkoły podstawowej jest wyraźnie zauważalne. 43,59% badanych przyznało, że doświadczyło przemocy, a 37,18% stwierdziło, że jest jej świadkiem w szkole lub w miejscu zamieszkania.

- Kontynuować prowadzenie programów profilaktyki agresji i przemocy rówieśniczej, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć rozwijających kompetencje emocjonalne uczniów.
- Zintensyfikować działania wychowawcze ukierunkowane na budowanie empatii, szacunku i odpowiedzialności społecznej wśród uczniów.
- Rozszerzyć współpracę szkół z rodzicami w zakresie wczesnego rozpoznawania problemów wychowawczych oraz zapewniania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Kontynuować działania szkoleniowe dla nauczycieli dotyczące reagowania na przemoc fizyczną, słowną i emocjonalną w środowisku uczniowskim.
- Wspierać lokalne służby i organizacje pomocowe w zakresie współdziałania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej i szkolnej.

Uczniowie wobec problemów związanych z substancjami psychoaktywnymi.

Zażywanie substancji psychoaktywnych przez uczniów.

Substancje psychoaktywne	Uczniowie klas IV-VI Sokołów Podlaski		Uczniowie klas VII-VIII Sokołów Podlaski		Badania ESPAD 15-16 lat
	2022	2025	2022	2025	2024
Spożywanie alkoholu	12,50%	8,31%	34,40%	41,79%	73,3%
Palenie papierosów, w tym e-papierosów	11,00%	5,64%	28,37%	23,08%	30%
Eksperymentowanie z narkotykami	0,00%	0,00%	17%	6,41%	14,5%

- Spośród osób mających za sobą inicjację alkoholową, 29,90% uczniów klas VII-VIII piło alkohol za namową osób trzecich.
- Wśród okoliczności sprzyjających sięganiu po alkohol uczniowie najczęściej wskazywali okres wakacyjny. Osoby, które przyznały się do picia alkoholu najczęściej deklarowały, że spożywały alkohol tylko raz (58,76%).
- Spośród osób mających za sobą inicjację nikotynową, 42,11% uczniów klas VII-VIII zapaliło pierwszego papierosa za namową osób trzecich.
- Zdecydowana większość ankietowanych zaprzeczyła, iż używała narkotyków – do zażywania narkotyków przyznało się 6,41% uczniów z klas starszych.
- Badani uczniowie prezentują dość dobry poziom wiedzy nt. konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków, a także sankcji prawnych z tytułu ich posiadania.

Wnioski i rekomendacje

Analizując powyższe dane zauważamy, że wraz z wiekiem wzrasta możliwość dostępu do używek jakimi są papierosy, alkohol czy też narkotyki. Co więcej wielu uczniów ma problem z asertywnością, gdyż jak przyznaje ich pierwszy kontakt z tego rodzaju używkami nastąpił za namową osób trzecich.

Ważna jest rola rodziców, gdyż jak się okazało w obydwu grupach wiekowych rodzice cieszą się bardzo wysokim zaufaniem i uczniowie przyznają, że chętnie dzielą się z nimi swoimi problemami. Zasadnym więc jest podejmowanie następujących działań:

- Prowadzić programy informacyjno-profilaktyczne podnoszące świadomość w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji nadużywania alkoholu, palenia papierosów, czy używania narkotyków.
- Organizować warsztaty profilaktyczne mające na celu uświadamianie uczniom skutków używania substancji psychoaktywnych oraz odpowiedzialności za namawianie do tego innych.
- Wzmacniać czynniki chroniące dzieci i młodzież takich jak: wzmacnianie postawy asertywnej, wzmacnianie poczucia własnej wartości niezależnej od opinii rówieśników oraz wspieranie zainteresowań uczniów.
- Prowadzić programy profilaktyczne kształtujące kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne do satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków/dopalaczy.
- Realizować szkolenia i warsztaty dla uczniów z zakresu profilaktyki społecznej.
- Preferować programy profilaktyczne w szkołach obejmujące oprócz warsztatów dla młodzieży także zajęcia dla rodziców jak również dla kadry pedagogicznej.

PROBLEM CYBERPRZEMOCY WŚRÓD UCZNIÓW.

- Cyberprzemoc stanowi jedno z najczęściej występujących zjawisk wśród uczniów starszych klas szkoły podstawowej.
- 41,35 respondentów przyznało, że doświadczyło przemocy w Internecie, a 17,95%-że jej sprawcą był ktoś z tej samej klasy.
- Najczęstsze formy cyberprzemocy to wyzywanie w sieci, publikowanie obraźliwych komentarzy czy ośmieszanie.
- 19,23% uczniów przyznało, że sami dopuścili się zachowań mogących być uznane za cyberprzemoc, najczęściej w formie żartów.

Wnioski i rekomendacje:

- Kontynuować edukację uczniów w zakresie odpowiedzialnego korzystania z Internetu, z naciskiem na przeciwdziałanie cyberprzemocy i ochronę danych osobowych.
- Zintensyfikować współpracę między szkołami, rodzicami i policją w zakresie reagowania na przypadki cyberagresji.
- Rozszerzyć działania informacyjne skierowane do rodziców na temat bezpiecznego korzystania przez dzieci z sieci.
- Utrzymać w szkołach programy profilaktyczne dotyczące bezpieczeństwa w Internecie, realizowane przez pedagogów i specjalistów ds. uzależnień cyfrowych.
- Wzmocnić działania edukacyjne z wykorzystaniem warsztatów, lekcji wychowawczych i kampanii tematycznych.

V. RAPORT SPORZĄDZONY Z DANYCH UZYSKANYCH OD INSTYTUCJI WSPÓŁPRACUJĄCYCH W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.

V.1. Dostępność napojów alkoholowych.

Sprzedaż alkoholu.

Według danych na dzień 30.10.2025 roku:

- Ludność miasta liczyła ogółem: **18 153**, osób zameldowanych na pobyt stały – **17 914**, w tym: **14 901** to osoby, które ukończyły 18 lat.
- W 2025 roku zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (w tym piwa) posiadało: **52** punkty sprzedaży detalicznej i gastronomicznej:
 - do spożycia w miejscu sprzedaży: 15
 - do spożycia poza miejscem sprzedaży: 37
- Na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych statystycznie przypada:
 - 368 mieszkańców miasta
 - 296 mieszkańców pełnoletnich
- Maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Miasta Sokołowa Podlaskiego reguluje Uchwała N XXXIII/200/2018 Rady Miejskiej w Sokołowie Podlaskim z dnia 17 września 2018 roku.
- W 2025 roku wydano 6 jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, w 2025 roku wydano 4 jednorazowych pozwoleń.
Jak obrazuje poniższa tabela w 2025 roku na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypadało **349** mieszkańców (287 dorosłych).

Rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba mieszkańców na 1 punkt	365	343	374	343	368	349
Liczba osób dorosłych na 1 punkt	303	290	305	290	296	287

W Sokołowie Podlaskim zdecydowanie przeważa liczba punktów sprzedaży alkoholu do spożycia poza miejscem sprzedaży – 37 punktów, natomiast liczba punktów sprzedaży alkoholu przeznaczonego do spożycia w miejscu sprzedaży wynosi 15.

Kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych jest jednym z zadań Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Kontrola taka odbywa się systematycznie wg ustalonego planu.

V.2. Skutki spożywania alkoholu.

1. Dane z Poradni Leczenia Uzależnień

Dane z Poradni Leczenia Uzależnień w Sokołowie Podlaskim						
Dane dot. miasta	2020	2021	2022	2023	2024	31.10.2025
Liczba osób uzależnionych od alkoholu zarejestrowanych:						

Ogółem	92	101	109	99	113	110
Po raz pierwszy w danym roku	42	40	44	59	45	43
Podjęto terapię	36	34	36	25	36	35
Liczba osób współuzależnionych						
Ogółem zarejestrowanych	59	29	39	29	27	28
Po raz pierwszy w danym roku	30	14	16	25	20	22
Podjęto terapię	12	9	10	9	7	5
Liczba udzielonych porad indywidualnych- ogółem	894	906	940	1005	970	1010
Liczba osób uzależnionych od narkotyków, które podjęły terapię	4	0	0	0	0	0
Liczba udzielonych porad osobom z problemem narkotykowym	3	5	3	7	3	5
Porady udzielone z powodu innych uzależnień	3 hazard	6 hazard	4 hazard	3 hazard	3 hazard	2 hazard

Co roku Poradnia Leczenia Uzależnień w Sokołowie Podlaskim rejestruje nowe osoby z problemem alkoholowym. Zgłaszają się też osoby z problemem narkotykowym i innymi uzależnieniami. Osoby z problemem alkoholowym realizują w poradni podstawowy program terapii alkoholowej, natomiast ponadpodstawowy program terapii mogą kontynuować w ORPA w grupie zapobiegania nawrotom choroby alkoholowej i brania narkotyków prowadzonej przez terapeutę uzależnień. Osoby z innymi uzależnieniami otrzymują informację o placówkach leczących te uzależnienia.

2. Dane z Centrum Pomocy Socjalnej w Sokołowie Podlaskim.

Centrum Pomocy Socjalnej w Sokołowie Podlaskim do dnia 31.10. 2025 roku udzieliło pomocy materialnej lub finansowej **293** rodzinom, z czego w **12** rodzinach zła sytuacja materialna wynikała z nadużywania alkoholu przez jednego z członków rodziny. W 2024 roku z miejskich środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych sfinansowano obiady dla **20** dzieci pochodzących z rodzin alkoholowych. Na obiady dla dzieci przeznaczono kwotę: **10 000,00 zł.**

Rok	2020	2021	2022	2023	2024	Do 31.10.2025
Liczba rodzin korzystających z pomocy CPS	364	357	355	503	301	293
Liczba rodzin z problemem alkoholowym korzystająca z pomocy CPS.	24	31	17	19	25	12
Liczba osób w rodzinach z problemem alkoholowym, które korzystają z pomocy CPS	56	53	30	35	49	20

Liczba dzieci, które korzystają z dofinansowania do wyżywienia w stołówkach szkolnych:						
– ogółem	280	213	201	204	178	180
– w tym z rodzin z problemem alkoholowym	25	21	18	16	19	19
Liczba rodzin z problemem narkotykowym	0	2	1	1	1	1
Liczba osób z problemem narkotykowym	0	3	1	1	1	1
Liczba rodzin z problemem przemocy	6	2	2	2	2	1

3. Dane dotyczące Zespołu Interdyscyplinarnego.

Rok	2020	2021	2022	2023	2024	Do 31.10.2025
Liczba rodzin z problemem przemocy	63	55	28	48	41	54
Liczba osób doznających przemocy w rodzinie						
– ogółem	71	59	29	50	69	64
– dzieci	0	0	1	1	22	28
Liczba prowadzonych Niebieskich Kart	70	59	29	50	67	57

4. Dane z Komendy Powiatowej Policji / P – powiat M- miasto/

Rodzaj/ kategoria wykroczenia	2020		2021		2022		2023		2024		31.10.2025	
	P	M	P	M	P	M	P	M	P	M	P	M
PRZESTĘPSTWA (pow. 0,5‰ alkoholu we krwi)												
Kierowanie pojazdami pod wpływem alkoholu	131	55	121	49	96	46	49	50	47	52	46	40
Wypadki drogowe	3	1	28	11	12	9	3	1	0	1	3	0
WYKROCZENIA (0,2-0,5‰ alkoholu we krwi)-liczba prowadzonych czynności wyjaśniających.												
Kierowanie pojazdami pod wpływem alkoholu ogółem w tym:												
• Pojazdami samochodowymi	19	8	26	9	20	10	8	19	30	17	34	15
• Rowerami	2	1	1	1	0	1	7	5	10	3	7	6
Wykroczenia popełnione przez pieszych pod wpływem alkoholu.	0	0	0	0	2	0	2	4	1	5	2	5
Zakłócanie porządku publicznego pod wpływem alkoholu.	26	18	19	12	19	10	18	11	21	17	13	10
Nieobyczajne wybryki	93	55	101	69	73	79	78	100	62	35	33	20
Podjęcie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu.	12	11	7	5	12	10	0	1	5	5	0	0
Naruszenie przepisów ustawy o wychow. w trzeźwości art. 43 ust. 1-3	-	33	35	20	47	21	134	394	362	283	471	307
Liczbę zatrzymanych nieletnich będących pod wpływem alkoholu	0	5	7	5	0	0	0	0	0	0	0	0

PRZEMOC DOMOWA - interwencje związane z przemocą domową stosowaną												
Ogółem	203	62	183	83	111	41	48	59	108	67	74	57
Pod wpływem alkoholu	148	48	78	40	70	20	39	42	63	20	55	11
Wdrożona Procedura NK	140	62	183	83	111	41	30	21	83	45	56	39
Liczba spraw zgłoszonych do sądu w związku z przemocą domową	29	28	29	16	22	7	41	13	11	6	3	2

5. Dane z Komendy Powiatowej Policji w Sokołowie Podlaskim dot. narkotyków /P - powiat, M – miasto/.

Ilość postępowań wszczętych w związku z nieprzestrzeganiem ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.	2021		2022		2023		2024		31.10.2025	
	P	M	P	M	P	M	P	M	P	M
Posiadanie narkotyków	47	37	32	27	9	29	3	48	8	29
Dystrybucja narkotyków	4	3	0	0	0	0	0	0	0	0

6. Dane z Sądu Rejonowego /K-Sąd Karny, R – Sąd Rodzinny/.

Rodzaj wykroczenia	2021		2022		2023		2024		31.10.2025	
	K	R	K	R	K	R	K	R	K	R
Zakłócanie porządku publicznego										
• Ogółem	7	11	6	9	6	15	11	14	14	9
• Pod wpływem alkoholu	6	3	5	2	5	4	8	4	10	2
Wykonywanie czynności zawodowych w stanie nietrzeźwości	2	0	2	0	1	0	0	0	0	0
Sprzedaż napojów alkoholowych Bez wymaganego zezwolenia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nabywanie lub spożywanie napojów alkoholowych w miejscach niedozwolonych	1	5	4	0	2	0	1	0	1	0
Prowadzenie pojazdów po spożyciu alkoholu	14	0	4	0	5	0	10	0	14	0
Zakłócanie ruchu drogowego przez pieszych po spożyciu alkoholu.	10	0	-	-	-	-	-	-	-	-
Posiadanie narkotyków	8	0	4	1	5	0	15	0	18	-
Dystrybucja narkotyków	0	0	0	0	3	0	3	0	2	-
Przemoc domowa										
– ogółem	4	16	3	10	6	47	8	43	4	35
– pod wpływem alkoholu	4	14	2	5	6	32	6	31	4	30

7. Dane z Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Liczba wniosków skierowanych do MKRPA o zobowiązanie do leczenia odwykowego	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Do 31.10.2025
Wnioski wpływające w danym roku	34	22	16	16	11	13	12
Skierowane do sądu	23	9	2	3	8	6	10
Zamknięte	11	12	4	2	19	8	6
Prowadzone nadal	-	1	10	11	9	10	10

8. Dane z Ośrodka Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Formy pomocy	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	30.06.2025
Terapia osób uzależnionych od alkoholu- grupa nawrotów.								
Konsultacje motywujące do podjęcia leczenia	13	20	6	11	9	15	7	8
Sesje rodzinne	5	3	1	0	0	0	0	0
Praca w grupie terapeutycznej	15-24	16-25	25	18	20	26	25	25
Porady prawne.								
Ogółem	213	83	122	97	60	155	69	86
W tym problemem alkoholowym,	90	39	19	30	21	30	26	15
W tym z problemem narkotykowym	0	0	0	9	9	22	9	11
Rodzinom z przemocą	0	0	0	27	16	43	15	18
Terapia ofiar przemocy domowej:								
Konsultacje indywidualne	321	309	609	585	337	611	287	308
Praca z grupą	40 spotkań	12 spotkań	6 spotkań	zawieszona	zawieszona	zawieszona	zawieszona	zawieszona
Konsultacje małżeńskie	-	25	56	19	24	24	22	18

Socjoterapia dzieci i rodzin:								
Porady indywidualne	225	112	221	216	115	216	98	101
Terapie rodzinne	11	5	10	11	6	6	5	5
Dzieci będące pod opieką terapeuty	13	12	27	16	18	18	18	18
Terapia osób współzależnych – Studium Rozwoju Osobistego.								
Liczba osób uczestniczących w pracy grupowej.	11	12	14	11	10	10	10	8
Porady edukacyjno-terapeutyczne osób współzależnych i uzależnionych.								
Konsultacje indywidualne ogółem	0	74	201	175	62	135	78	85
Rodzinom z problemem narkotykowym	0	0	0	13	3	12	6	7
Grupa wsparcia dla współzależnych	0	0	zawieszona	zawieszona	zawieszona	zawieszona	zawieszona	zawieszona
Porady udzielone w punkcie konsultacyjnym	520	185	1299	1495	650	1186	1068	1120

9. Dane z sokołowskich szkół:

W 2025 roku szkoły nie odnotowały przypadków uczniów przebywających w szkole pod wpływem alkoholu bądź narkotyków. Zdarzały się przypadki zachowań agresywnych - szkoły podejmowały działania korygujące zachowania uczniów, stosując obowiązujące w szkołach procedury. Szkoły na podstawie opracowywanych corocznie „*Szkolnych programów profilaktycznych*” realizują zadania z zakresu profilaktyki uzależnień. Miasto od wielu lat wspiera merytorycznie i finansowo te działania. Miasto finansuje szkolenia przygotowujące nauczycieli do prowadzenia programów wskazanych w „Systemie programów rekomendowanych”, wzbogaca szkoły w pakiety multimedialne dot. tematyki uzależnień oraz w informatory i poradniki dla rodziców.

VI. FUNKCJONOWANIE MIEJSKIEJ KOMISJI DS. ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

1. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sokołowie Podlaskim została powołana na podstawie Zarządzenia Burmistrza Miasta Sokołowa Podlaskiego.
2. W skład Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
3. Zadania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
 - a) inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
 - b) integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu,

- c) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
 - d) współdziałanie z organami samorządu i organizacjami pozarządowymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przemocy domowej,
 - e) kontrola przestrzegania zasad i warunków zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych, na podstawie upoważnienia wystawionego przez Burmistrza w art. 18 ust. 1 i 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
 - f) wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałą Rady Miejskiej w Sokołowie Podlaskim poprzedzających wydawanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych,
 - g) współpraca z instytucjami, organizacjami i szkołami w celu diagnozowania oraz zapobiegania picia alkoholu i przemocy w rodzinie.
4. Przewodniczący planuje i organizuje prace Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sokołowie Podlaskim przy wykonywaniu swoich czynności współpracuje z Pełnomocnikiem ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, który koordynuje prace ww. komisji.
6. Siedzibą MKRPA jest Ośrodek Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sokołowie Podlaskim. Ośrodek prowadzi również obsługę kancelaryjną Komisji.
7. Dla członków Komisji ustala się następujące wynagrodzenie:
- dla przewodniczącego MKRPA wynagrodzenie w wysokości: **8% /brutto/ najniższego wynagrodzenia** – za udział w posiedzeniu MKRPA,
 - dla członków MKRPA wynagrodzenie w wysokości: **6% /brutto/ najniższego wynagrodzenia** za udział w posiedzeniu Komisji i w posiedzeniach podkomisji MKRPA,
 - dla członka MKRPA oddelegowanego przez komisję do udziału w posiedzeniach Sądu Rodzinnego w sprawach o zobowiązanie do leczenia odwykowego wszczętych na wniosek MKRPA wynagrodzenie w wysokości: **6% (brutto) najniższego wynagrodzenia** za udział w posiedzeniu SR.
 - Podstawą do wypłacenia w/w wynagrodzenia stanowi podpis złożony na listach obecności z poszczególnych posiedzeń Komisji.

VII. STAN ZASOBÓW UMOŻLIWIAJĄCYCH REALIZACJĘ PROGRAMU.

1. Funkcjonowanie Ośrodka Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ośrodek realizuje zadania własne Miasta, wynikające z ustawy „O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi”, ustawy „O przeciwdziałaniu narkomanii” oraz „Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025”-(obowiązującego również w 2026 roku) corocznie aktualizowane do bieżących potrzeb, a opracowywane w formie niniejszego „Programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla miasta Sokołowa Podlaskiego”.

Ośrodek dysponuje dobrą bazą lokalową. Zatrudnia 2 pracowników merytorycznych na 1 i ½ etatu, jednego pracownika administracyjnego i pracownika obsługi. Czynny jest w godzinach 8⁰⁰ – 20⁰⁰ oraz w niedziele od 15³⁰ do 18³⁰. W każdą ostatnią niedzielę miesiąca od 9³⁰ do 15⁰⁰.

Ośrodek prowadzi różnorodną działalność z zakresu profilaktyki edukacyjnej, szkoleń, warsztatów terapeutycznych, konsultacji i doradztwa, socjoterapii. Prowadzi również obsługę

kancelaryjną Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Pracownicy Ośrodka są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Główne formy działalności ORPA stanowią:

- prowadzenie **Punktu Konsultacyjnego** dla rodzin z problemem: alkoholowym i narkotykowym, ofiar przemocy domowej, dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
- obsługa **Telefonu Zaufania** jako formy szeroko pojętego wsparcia i doradztwa dla młodzieży i dorosłych,
- szkolenia kadr /nauczycieli i pedagogów/ do prowadzenia pozalekcyjnych zajęć dla młodzieży w formie programów profilaktyki uniwersalnej,
- profilaktyka szkolna uniwersalna (informacyjna i edukacyjna) – realizowana aktualnie przede wszystkim w postaci zamkniętych tematycznie i problemowo 3-etapowych programów edukacyjno-redukcyjnych, realizowanych w cyklu rocznym przez okres 3 lat – jako proces wspomagający system wychowania w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi zdrowiu i prawidłowemu rozwojowi psychofizycznemu dzieci i młodzieży /w sferach: fizycznej, psychicznej, społecznej, intelektualnej, duchowej/,
- profilaktyka szkolna doraźna w postaci jednodniowych, kilkugodzinnych spotkań specjalistów z dziedziny pedagogiki, psychologii i wiedzy o uzależnieniach, powtarzanych w roku następnym dla tej samej grupy na wyższym poziomie wiedzy,
- szkolenia w zakresie wiedzy o patologiach i dysfunkcjach społecznych oraz umiejętności pomocy i interwencji, dla pracowników instytucji zajmujących się tymi dziedzinami,
- prowadzenie grupy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu, kontynuujących ponadpodstawowy program terapii odwykowej,
- sesje rodzinne dla osób po terapii alkoholowej,
- konsultacje i terapia indywidualna dla osób doświadczających przemocy domowej,
- konsultacje terapeutyczno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową,
- prowadzenie warsztatu terapeutycznego dla osób współuzależnionych: „Studium rozwoju osobistego”,
- prowadzenie konsultacji informacyjno-terapeutycznych dla rodzin problemem alkoholowym,
- prowadzenie grupy edukacyjno-terapeutycznej dla osób współuzależnionych,
- konsultacje terapeutyczne i doradztwo socjoterapeutyczne dla dzieci i ich rodziców,
- prowadzenie interwencyjnych sesji dla rodziców i dzieci z rodzin alkoholowych,
- udzielanie porad prawnych z zakresu prawa rodzinnego, karnego, cywilnego,
- mityngi grup samopomocowych: AA,
- mityngi grupy samopomocowej Al.-Anon

- prowadzenie badań sondażowych w środowisku szkolnym i pozaszkolnym w zakresie szacunkowej skali zagrożeń patologiami życia społecznego,
- udostępnianie pomieszczeń dla różnych środowisk, zajmujących się nie komercyjnie szeroko pojętymi sprawami życia społecznego /sądowe spotkania rodzinne, sesje interwencyjne, mediacje sądowe i inne służące społeczności miasta/,
- współpraca oraz wsparcie dla środowisk i organizacji w zakresie realizacji zadań z profilaktyki alkoholowej i narkotykowej,
- prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej adresowanej dzieci, rodziców i pracowników szkół.

ORPA współpracuje z Centrum Pomocy Socjalnej, Poradnią Leczenia Uzależnień, Sądem Rejonowym, Komendą Powiatową Policji, Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkołami i innymi instytucjami i stowarzyszeniami zajmującymi się problemem i profilaktyką alkoholową.

2. Funkcjonowanie Centrum Pomocy Socjalnej.

Centrum Pomocy Socjalnej w Sokołowie Podlaskim informuje, iż udziela wsparcia osobom bądź rodzinom, w których co najmniej u jednego z członków występuje problem z nadużywaniem alkoholu lub narkotyków. Pomoc udzielana jest całkowicie nieodpłatnie, w postaci poradnictwa specjalistycznego w formie konsultacji z psychologiem - w poniedziałek od godz. 7.45 do godz. 11.45 oraz w środę i piątek: w godz. od 7.45 do godz. 15.45. Udzielane są także porady prawne: w poniedziałek i wtorek od godz. 7.45 do godz. 14.45 oraz w czwartek od godz. 7.45.

Z w/w rodzinami, bądź pojedynczymi osobami prowadzona jest praca socjalna, której celem jest pomoc we wzmacnianiu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz stworzenie warunków sprzyjających osiągnięciu tego celu. Osoby bezrobotne, bez prawa do pobierania zasiłku z Urzędu Pracy, mają możliwość skorzystania z prac społecznie-użytecznych mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu z rynku pracy.

3. Funkcjonowanie Poradni Leczenia Uzależnień.

Poradnia Leczenia Uzależnień w Sokołowie Podlaskim działa w strukturze SPZOZ, mieści się w Sokołowie Podlaskim przy ul. Ks. Bosco 5, w budynku dyrekcji ZOZ. Poradnia realizuje 6 miesięczny podstawowy program leczenia odwykowego dla pacjentów uzależnionych od alkoholu, hazardzistów, osób uzależnionych od kilku substancji oraz 6 miesięczny program podstawowy terapii dla osób współuzależnionych. Konsultuje i kieruje do leczenia odwykowego. Zapewnia pacjentom skierowania na badania diagnostyczne, leczenie farmakologiczne i opiekę lekarza psychiatry.

W każdym etapie terapii pacjenci korzystają z indywidualnych porad instruktorów terapii odwykowej, psychologów, pedagoga, specjalistów terapii uzależnień. Psychoterapię indywidualną osób uzależnionych i współuzależnionych w etapie ponadpodstawowym prowadzą specjaliści terapii uzależnień.

W poradni korzystają również z pomocy specjalistów osoby doznające przemocy domowej oraz osoby stosujące przemoc. Pomoc ta ma charakter terapii psychologicznej lub konsultacji indywidualnych. Pacjenci uzależnieni i współuzależnieni z problemem przemocy realizujący w PLU program terapii podstawowej, otrzymują do wykonania odpowiednie zadania w indywidualnym programie terapii. Stałym elementem edukacji w programie terapii jest radzenie sobie z przemocą domową.

W psychoterapii indywidualnej uczestniczą dorośle dzieci alkoholików (DDA). Z usług placówki korzystają również osoby skierowane na badania diagnostyczne i edukację dotyczącą picia alkoholu, osoby nadużywające alkoholu lub pijące w sposób ryzykowny, które utraciły prawo jazdy.

Poradnia czynna jest 5 dni w tygodniu: poniedziałek i środa: 8.00-18.00, wtorek: 8.00-15.00, czwartek: 8.00-16.00, piątek: 8.00-15.00.

W poradni pracuje wykwalifikowany personel: dwóch psychologów, dwie pielęgniarki, pedagog. Pedagog i magister pielęgniarstwa są certyfikowanym specjalistami psychoterapii terapii uzależnień, pielęgniarka jest certyfikowanym instruktorem psychoterapii uzależnień.

4.Funkcjonowanie Publicznej Poradni Psychologiczno –Pedagogicznej

Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna mieści się w lokalu przy ul. M. Skłodowskiej - Curie 24a. Czynna jest od poniedziałku do piątku w godzinach: poniedziałek- czwartek 8.00-18.30, piątek: 8.00-17.00.

Oferta Poradni: Szkolenia dla wychowawców, nauczycieli, specjalistów na tematy: „Zaburzenia depresyjne dzieci i młodzieży”, „Przeciwdziałanie przemocy domowej wobec dziecka”, „Szkolna interwencja profilaktyczna”.

Szkolenia dla rodziców: „Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży” „Jak zapobiegać uzależnieniom od komputera, telefonu i telewizji u dzieci i młodzieży?”, „ Jak wprowadzać małe dziecko w świat cyfrowych technologii ”, „Szkola dla Rodziców”, „Przemoc rówieśnicza i cyberprzemoc”.

Zajęcia dla uczniów: Program profilaktyczny -„Unplugged”, „Niebezpieczne pułapki uzależnień behawioralnych”, „Przemoc rówieśnicza i cyberprzemoc”, Program profilaktyczny – „Radość bez używek”, „ Czynniki ryzyka i czynniki chroniące w zażywaniu substancji psychoaktywnych”, „ Lekcja empatii”, „Trening odporności emocjonalnej”, „ Zajęcia integracyjne”, „ Jak mądrze korzystać z komputera i Internetu”.

5. Grupy samopomocowe.

W Sokołowie Podlaskim działa grupa samopomocowa Anonimowych Alkoholików (AA) oraz grupa rodzinna Al.-Anon. Grupy spotykają się w różnych miejscach, w stałe dni a ich usytuowanie ilustruje poniższa tabela:

Dzień	Godzina	Nazwa grupy	Miejsce
Poniedziałek	19.00	AA	Konkatedra
Środa	17.00	AA	ORPA
Piątek	18.00	AA	ORPA
Niedziela	16.00	AA	ORPA
Czwartek	16.30	Al-Anon	ORPA

Ośrodek udostępnia swoje pomieszczenia grupom samopomocowym na mityngi - mityngi w ORPA odbywają się w środy, czwartki, piątki i niedziele.

VIII. CELE I ZADANIA PROGRAMU NA LATA 2026- 2030.

Głównym celem Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych substancji psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców miasta. Prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Głównym założeniem programów przeciwdziałania alkoholizmowi/narkomanii jest ograniczanie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem używania środków psychoaktywnych poprzez rozwój działań związanych z profilaktyką i terapią uzależnień, wzrost świadomości społecznej, przeciwdziałanie powstawaniu i redukcja następstw używania substancji psychoaktywnych, integracja społeczną osób uzależnionych oraz doskonalenie współpracy pomiędzy poszczególnymi instytucjami, szkołami.

W Programie uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach jako podstawowy element pracy z dziećmi i młodzieżą w zakresie opóźnienia inicjacji alkoholowej/narkotykowej.

IX. FINANSOWANIE PROGRAMU

Zadania ujęte w niniejszym Programie finansowane są ze środków finansowych znajdujących się w budżecie miasta Sokołów Podlaski (Dział 851 „Ochrona zdrowia”, Rozdział 85154 „Przeciwdziałanie alkoholizmowi” oraz Rozdział 85153 „Przeciwdziałanie narkomanii” pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, które nie mogą być przeznaczone na inne cele. Szacuje się, iż w 2026 roku wpłynie kwota w wysokości: **600 000,00 zł**.

Koszty realizacji Programu, płace osób zatrudnionych w ORPA, doposażanie stanowisk pracy w ORPA poprzez zakup niezbędnych sprzętów biurowych, oprogramowania, artykułów biurowych, papierniczych, literatury, wydawnictw specjalistycznych, mebli, konserwacja, naprawa sprzętu biurowego, remonty, opłaty za energię elektryczną i inne opłaty są również finansowane z ww. środków.

Część zadań ujętych w Programie finansowana będzie z dodatkowych środków uzyskanych przez Miasto na przeciwdziałanie negatywnym skutkom picia alkoholu. Środki te pochodzą z opłat za zezwolenia na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nie przekraczającej 300 ml (tzw. „małpki”).

X. DZIAŁANIA SŁUŻĄCE OSIĄGANIU CELÓW MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W 2025 r:

1. ZWIĘKSZANIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY TERAPEUTYCZNEJ I REHABILITACYJNEJ DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU I NARKOTYKÓW.

- Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków.
- Prowadzenie grupy terapeutycznej zapobiegania nawrotom choroby alkoholowej i brania narkotyków, konsultacje indywidualne, sesje rodzinne, konsultacje motywujące do leczenia.
- Obsługa Telefonu Zaufania.
- Organizowanie warsztatów tematycznych i treningów interpersonalnych.

- Podejmowanie działań motywujących do leczenia oraz zobowiązania osób uzależnionych od alkoholu do poddania się leczeniu odwykowemu.
- Motywowanie osób z problemem narkotykowym do leczenia.
- Udostępnianie pomieszczeń ORPA grupom samopomocowym na mityngi.
- Współpraca z Poradnią Leczenia Uzależnień w Sokołowie Podlaskim.
- Udostępnianie materiałów edukacyjnych dotyczących problemu alkoholowego, narkotykowego i współuzależnienia oraz wykazu zakładów leczenia odwykowego.

2. UDZIELANIE RODZINOM, W KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ PROBLEMY ALKOHOLOWE LUB NARKOTYKOWE POMOCY PSYCHOSPOŁECZNEJ I PRAWNEJ, A W SZCZEGÓLNOŚCI OCHRONY PRZED PRZEMOCĄ W RODZINIE.

- Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób i rodzin z problemem alkoholowym/narkotykowym, oraz ofiar przemocy.
- Organizowanie warsztatów tematycznych i treningów interpersonalnych.
- Prowadzenie konsultacji, sesji rodzinnych oraz zajęć w grupie wsparcia dla ofiar przemocy domowej.
- Prowadzenie konsultacji indywidualnych dla sprawców przemocy w rodzinie.
- Prowadzenie warsztatu terapeutycznego „Studium rozwoju osobistego” dla osób współuzależnionych i osób doświadczających przemocy domowej.
- Prowadzenie konsultacji informacyjno-terapeutycznych dla rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz grupy wsparcia dla osób współuzależnionych.
- Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin alkoholowych i ich rodziców - konsultacje indywidualne, terapia indywidualna, sesje rodzinne, pomoc w problemach dydaktycznych.
- Udzielanie pomocy prawnej rodzinom, w których występuje problem alkoholowy, narkotykowy lub przemoc.
- Objęcie dzieci z grup ryzyka profilaktycznymi zajęciami sportowymi.
- Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin alkoholowych z programem profilaktycznym.
- Podwyższanie kompetencji osób w zakresie pomagania osobom doświadczającym przemocy poprzez dofinansowywanie do szkoleń i kursów specjalistycznych, konferencji.
- Dofinansowywanie do wypoczynku zimowego lub letniego, z elementami profilaktyki, socjoterapii, dla dzieci z rodzin dotkniętych chorobą alkoholową.
- Udostępnianie pomieszczeń ośrodka na mediacje sądowe oraz sesje rodzinne.

3. PROWADZENIE PROFILAKTYCZNEJ DZIAŁALNOŚCI INFORMACYJNEJ, EDUKACYJNEJ W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W SZCZEGÓLNOŚCI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY, W TYM PROWADZENIE POZALEKCYJNYCH ZAJĘĆ SPORTOWYCH.

- Wspieranie merytoryczne i finansowe szkół w realizacji projektu: „ **Dzień profilaktyki w szkole**”.
- Prowadzenie i wdrażanie programów autorskich z zakresu przeciwdziałania przemocy w szkole.
- Prowadzenie oddziaływań edukacyjnych dotyczących środków psychoaktywnych (alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze) oraz uzależnień behawioralnych.

- Prowadzenie profilaktycznych zajęć sportowych – włączanie do tych zajęć jak największej liczby dzieci z grupy ryzyka.
- Prowadzenie warsztatów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uzależnień.
- Kontynuacja działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów („Spójrz inaczej”, „Deбата”, „Program domowych detektywów”, „Fantastyczne możliwości”, „Spotkania z Leonem”, „Unplugged”, „Cukierki”).
- Wprowadzenie nowoczesnych, rekomendowanych programów profilaktycznych obejmujących ćwiczenia odmawiania picia, nieulegania naciskom grupy, bronięcia własnych postaw i przekonań, rozwijania zainteresowań, promujących zdrowie, rozwijających zainteresowania uczniów.
- Poszerzanie wiedzy nauczycieli i rodziców z zakresu profilaktyki uzależnień od: alkoholu, narkotyków, nikotyny, uzależnień behawioralnych (Internetu, komputera, cyberprzemocy).
- Organizowanie dla rodziców spotkań ze specjalistami z zakresu wychowania i profilaktyki uzależnień.
- Włączanie rodziców i nauczycieli do udziału w realizacji szkolnych programów profilaktycznych.

4. WSPOMAGANIE DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI, STOWARZYSZEŃ I OSÓB FIZYCZNYCH SŁUŻĄCEJ ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

- Udostępnianie pomieszczeń Ośrodka na rodzinne mediacje sądowe.
- Współpraca z jednostkami miejskimi w zakresie przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.
- Wspieranie konkretnych przedsięwzięć służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych, inicjowanych przez instytucje współpracujące w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
- Włączanie do realizacji zadań Programu osób wykwalifikowanych we właściwych dziedzinach, na zasadzie zleceń przedmiotowych i konkursów ofert.
- Udział w dofinansowaniu zakupów materiałów i sprzętu, niezbędnego do realizacji programów inicjowanych przez instytucje współpracujące w zakresie profilaktyki uzależnień.
- Współpraca z Sądem Rodzinnym w Sokołowie Podlaskim w zakresie organizacji i nadzoru nad spotkaniami rodzinnymi oraz w sprawach o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.
- Wspieranie placówek oświatowych w organizacji zimowisk z programem profilaktyczno-wychowawczym.
- Pomoc szkołom w zakupie materiałów edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień – informatorów, pakietów edukacyjnych, tablic edukacyjnych.
- Współpraca z kuratorami sądowymi oraz policją w zakresie profilaktyki alkoholowej i przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- Współpraca z Centrum Pomocy Socjalnej w zakresie: motywowania do terapii alkoholowej, pomocy rodzinom z problemem alkoholowym i przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- Współpraca z ZHP Sokołów Podlaski oraz z innymi stowarzyszeniami w zakresie profilaktyki alkoholowej, organizacji kolonii zachowawczej z programem profilaktycznym.
- Współpraca z grupami samopomocowymi: AA, Al.-Anon oraz stowarzyszeniami działającymi na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.
- Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- Współpraca z Publiczną Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w zakresie profilaktyki uzależnień.
- Współpraca z placówkami oświatowymi i innymi instytucjami w zakresie realizacji programów profilaktyki uzależnień.
- Wspieranie działalności Poradni Leczenia Uzależnień i innych placówek leczenia odwykowego.

5. PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI INFORMACYJNEJ:

- Prowadzenie strony internetowej ORPA udostępnianie mieszkańcom miasta informacji o działalności Ośrodka, uzależnieniach /alkoholizm, narkomania, przemoc, uzależnienia behawioralne/, miejsc pomocy.
- Upowszechnianie materiałów edukacyjnych /broszur, czasopisma/ oraz prowadzenie wypożyczalni książek, poradników.
- Przekazywanie rodzicom, placówkom oświatowym oraz instytucjom współpracującym w zakresie profilaktyki materiałów edukacyjno – profilaktycznych, ulotek, broszur, publikacji.
- Udział w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych.
- Organizowanie spotkań profilaktyczno - informacyjnych dla rodziców.
- Rozpowszechnianie informacji o miejscach pomocowych dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym bądź problemem przemocy.

6. ZADANIA WYNIKAJĄCE Z PRAWA LOKALNEGO DOTYCZĄCEGO ZASAD I WARUNKÓW PROWADZENIA SPRZEDAŻY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ KONTROLI PRZESTRZEGANIA TYCH ZASAD PRZEZ PODMIOTY GOSPODARCZE PROWADZĄCE OBRÓT NAPOJAMI ALKOHOLOWYMI.

- Prowadzenie kontroli sprzedaży napojów alkoholowych (według oddzielnego planu).
- Prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży alkoholu – poprzez rozprowadzanie w punktach sprzedaży alkoholu materiałów edukacyjnych.
- Organizowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych.
- Racjonalizowanie dostępności napojów alkoholowych poprzez ustalenie:
 - maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i wydawanie w tym zakresie stosownej opinii oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
 - opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż alkoholu pod względem lokalizacji ze stosownymi uchwałami Rady Miejskiej.
- Podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
- Współpraca Miejskiej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji i innych instytucji w kierunku prawnego egzekwowania przestrzegania ustawowego zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

PLANOWANY HARMONOGRAM SŁUŻĄCY OSIĄGANIU CELÓW PROGRAMU ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA ROK 2026, SPOSÓB REALIZACJI, WSKAŹNIKI, PLANOWANE ŚRODKI.

Na realizację zadań Programu planuje się przeznaczyć kwotę w 2026 roku: 190 000,00 zł. Szacuje się, iż wpływ w poszczególnych latach, za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych utrzymają się na tym samym poziomie.

Nazwa zadania szczegółowe	Wskaźniki	Planowane środki
		2026
Cel nr 1. Poprawienie funkcjonowania, redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja osób uzależnionych oraz ich bliskich.		
Prowadzenie grupy edukacyjno-terapeutycznej mającej na celu zapobieganie picia alkoholu i braniu narkotyków oraz reintegrację społeczną osób uzależnionych, konsultacje motywujące do leczenia, sesje rodzinne - program pomocowy dla osób uzależnionych zagrożonych marginalizacją.	Liczba osób korzystających z terapii, udzielonych konsultacji indywidualnych, konsultacji motywujących do leczenia. Liczba sesji rodzinnych.	68 000,00
Prowadzenie warsztatu „Studium rozwoju osobistego” dla osób współuzależnionych i ofiar przemocy – program pomocowy dla osób współuzależnionych zagrożonych marginalizacją.	Liczba osób pracujących w grupie.	
Prowadzenie poradnictwa socjoterapeuty dla dzieci i rodzin, konsultacje indywidualne , sesje rodzinne.	Liczba konsultacji, porad, osób objętych działaniami.	
Konsultacje indywidualne dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz hazardu, prowadzenie grupy wsparcia dla osób współuzależnionych.	Liczba osób objętych działaniami.	
Prowadzenie poradnictwa prawnego.	Liczba udzielonych porad.	
Wsparcie finansowe placówek leczenia odwykowego.	Liczba pacjentów objęta leczeniem odwykowym.	
Cel nr 2. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.		
Prowadzenie grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej, konsultacji indywidualnych dla osób doświadczających przemocy domowej, dla osób stosujących przemoc domową. Prowadzenie sesji rodzinnych. Program dla osób dotkniętych przemocą, porady jak radzić sobie z przemocą w rodzinie. Program dla osoby stosującej przemoc – jak radzić sobie z agresją.	Liczba udzielonych konsultacji, prowadzonych terapii rodzinnych.	32 000,00
Udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba rozpatrzonych Niebieskich Kart, która wpłynęła do Zespołu Interdyscyplinarnego.	
Cel nr 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.		
Prowadzenie programów z Systemu programów rekomendowanych i programów autorskich. Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych. Prowadzenie działań edukacyjno- profilaktycznych oraz informacyjnych na temat nowych substancji psychoaktywnych /dopalaczy/. Realizowanie programów promujących zdrowie psychiczne.	Liczba programów . Liczba osób objętych programami.	44 000,00

Realizowanie programów podnoszących świadomość w zakresie konsekwencji palenia papierosów. Prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zagadnień agresji, ze szczególnym uwzględnieniem agresji słownej, poniżania i ośmieszania. Prowadzenie programów profilaktycznych kształtujących kompetencje osobowościowe uczniów, ich zdolności interpersonalne niezbędne do funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków. Preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz uczniów rodziców i nauczycieli.			
Prowadzenie warsztatów dla uczniów na temat bezpiecznego korzystania z Internetu, poszerzanie wiedzy na temat zagrożeń związanych z cyberprzemocą i hejtem, przekazywanie informacji nt. niebezpieczeństwa jakim jest zawieranie nowych znajomości w Internecie.	Liczba przeprowadzonych warsztatów, liczba uczniów.		
Ułatwianie uczniom dostępności informacji na temat instytucji świadczących pomoc osobom dotkniętym alkoholizmem, narkomanią lub przemocą.	Liczba przekazanych informatorów.		
Cel nr 4 Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkotykowych oraz uzależnień behawioralnych.			
Dofinansowanie do wypoczynku letniego z programem profilaktycznym. Dofinansowanie do zimowisk z programem profilaktycznym.	Liczba dzieci korzystających z dofinansowania.	3 000,00	
Przeciwdziałanie negatywnym skutkom spożywania alkoholu poprzez: – promowanie wydarzeń kulturalnych i społecznych o charakterze bezalkoholowym. – wzbogacanie form aktywnego spędzania czasu wolnego. – promowanie wśród społeczności lokalnej zdrowego stylu życia.	Liczba wydarzeń. Liczba materiałów edukacyjno-informacyjnych przekazanych podczas wydarzeń kulturalnych i sportowych.		
Cel nr 5. Opóźnienie inicjacji alkoholowej/narkotykowej wśród dzieci i młodzieży poprzez upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnienia <u>od nikotyny, alkoholu, narkotyków</u> , jak również <u>uzależnień behawioralnych oraz miejsc pomocowych</u> .			
Dystrybuowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, niebezpieczeństw w sieci.	Liczba przekazanych materiałów informacyjno-edukacyjnych	2 000,00	
Dystrybuowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy – jak radzić sobie z przemocą, gdzie szukać pomocy.	Liczba przekazanych materiałów informacyjno-edukacyjnych		
Prowadzenie lokalnych kampanii na temat działania substancji psychoaktywnych (alkoholu i narkotyków).	Liczba kampanii. Liczba odbiorców.		
Działalność edukacyjno-informacyjna w punkcie konsultacyjnym.	Liczba konsultacji. Liczba przekazanych materiałów		
Rozpowszechnianie informacji o instytucjach lokalnych udzielających pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz ofiarom przemocy poprzez rozprowadzanie plakatów i ulotek informacyjnych.	Liczba przekazanych ulotek		
Cel nr 6. Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu uzależnień.			

Szkolenie nauczycieli przygotowujące do prowadzenia programów profilaktycznych z Systemu programów rekomendowanych.	Liczba programów, liczba przeszkolonych osób	10 000,00	
Szkolenie członków MKRPA.	Liczba przeszkolonych osób.		
Szkolenie pracowników ORPA.	Liczba przeszkolonych osób.		
Szkolenia dla osób uczestniczących w realizacji zadań z zakresu uzależnień: pracowników socjalnych, kuratorów	Liczba przeszkolonych osób.		
Cel nr 7. Monitorowanie i badanie problematyki związanej z sytuacją w zakresie używania wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych (dopalaczy), spożywania alkoholu (z uwzględnieniem poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu).			
Analiza danych z instytucji współpracujących w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Analiza badań przeprowadzonych wśród uczniów.		0,00	
Cel nr 8. Zmniejszenie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu. Zwiększenie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie dystrybucji, sprzedaży, reklamy oraz spożywania napojów alkoholowych.			
Prowadzenie szkoleń dla właścicieli i sprzedawców napojów alkoholowych (np. „Zakup kontrolowany”).	Liczba przeszkolonych sprzedawców	1 000,00	
Organizowanie kontroli punktów sprzedaży alkoholu w zakresie przestrzegania i zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim przez członków MKRPA.	Liczba dokonanych kontroli		
Kampania na rzecz ograniczania sprzedaży alkoholu nieletnim „Odpowiedzialna sprzedaż alkoholu”.	Liczba odbiorców i materiałów edukacyjnych.		
Opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych – MKRPA.	Liczba zaopiniowanych zezwoleń na sprzedaż alkoholu.		
Cel nr 9 Działalność Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – prowadzenie działań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom.			
Inicjowanie działań na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi/narkomanii. Inicjowanie działań z zakresu profilaktyki szkolnej i rodzinnej. Motywowanie do leczenia odwykowego. Kontrole punktów sprzedaży alkoholu. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych – MKRPA. Prowadzenie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego. Udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego.	Liczba posiedzeń plenarnych MKRPA. Liczba posiedzeń podkomisji MKRPA.	30 000,00	
Udział w sprawach o zobowiązanie do leczenia odwykowego wszczętych na wniosek Komisji.	Liczba spraw o zobowiązanie do leczenia odwykowego.		
Kierowanie do biegłych sądowych w celu wydania opinii w sprawie Zespołu Zależności Alkoholowej (ZZA)	Liczba wydanych opinii.		
Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w celu zobowiązania do leczenia odwykowego od alkoholu. Koszty sądowe w postępowaniach o zobowiązanie do leczenia odwykowego.	Liczba wniosków skierowanych do SR.		

łącznie zadania 1-9:		190 000,00	
----------------------	--	------------	--

(Planowane działania realizowane będą w miarę posiadanych środków)

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Opóźnienie inicjacji alkoholowej oraz korzystania z innych substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży.
2. Podniesienie świadomości mieszkańców Sokołowa Podlaskiego wobec skutków nadużywania alkoholu, narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.
3. Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym od alkoholu/narkotyków i ich rodzinom.
4. Dostarczenie informacji mieszkańcom miasta, rodzinom z problemem alkoholowym/narkotykowym informacji o miejscach pomocowych.
5. Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach, w których występuje przemoc.

XI. SPOSÓB MONITOROWANIA I EWALUACJA.

Monitoring i kontrola prowadzone będą poprzez:

1. Roczne sprawozdania wewnętrzne składane Burmistrzowi Miasta i Radzie Miejskiej Miasta Sokołowa Podlaskiego.
2. Sprawozdanie zewnętrzne dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego z realizacji Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.
3. Ewaluacja Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 -2030, która zostanie wykonana przez Urząd Miasta - Ośrodek Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sokołowie Podlaskim.
4. Odpowiedzialny za prawidłową realizację zawartych umów z beneficjentami Miasta Sokołowa Podlaskiego jest Pełnomocnik Burmistrza ds. Realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Miejski program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla miasta Sokołowa Podlaskiego na lata 2026-2030 został pozytywnie zaopiniowany przez MKRPA w Sokołowie Podlaskim na posiedzeniu w dniu 01 grudnia 2025 roku.

**PLAN FINANSOWY MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII na 2026 r.**

Szacuje się, że na realizację „Miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii” w 2026 roku z tytułu zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych wpłynie kwota: **600 000,00 zł** /Dział 851 „ochrona zdrowia”/.

Kwota ta została rozdysponowana w ramach Rozdziału 85154 „przeciwdziałanie alkoholizmowi”/ oraz Rozdziału 85153 „przeciwdziałanie narkomanii”/.

Dział 851 Roz. 85154	Wyszczególnienie	Kwota planowana (w zł)
3020	Wydatki osobowe	200,00
4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników.	379 921,00
4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne (trzynasta pensja).	24 832,00
4110	Odpis na ubezpieczenie społeczne (ZUS).	64 647,00
4120	Składki na Fundusz Pracy.	9 277,00
4140	Wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	5 021,00
4170	Wynagrodzenia bezosobowe (umowy – zlecenia). Wynagrodzenia członków MKRPA.	21 820,00
4210	Zakup materiałów i wyposażenie ORPA Zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych, udział w kampaniach.	500,00
4220	Zakup środków żywnościowych	500,00
4260	Zakup energii (energia elektryczna, ciepła woda, zimna woda, centralne ogrzewanie).	22 000,00
4270	Zakup usług remontowych.	100,00
4280	Zakup usług zdrowotnych	100,00
4300	Zakup pozostałych usług. Szkolenia, zapłaty za usługi zlecone osobom prowadzącym działalność gospodarczą, umowy o dzieło. Badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.	22 000,00
4520	Odpady komunalne	3 200,00
4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacji telefonii stacjonarnej.	2 000,00
4410	Podróże służbowe krajowe.	100,00
4430	Różne opłaty i składki – RTV	100,00
4440	Odpis na ZFŚS.	11 682,00
4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	1 500,00
4700	Szkolenia pracowników.	500,00

FINANSOWE ROZLICZENIE ŚRODKÓW PRZEZNACZONYCH NA REALIZACJĘ MIEJSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2026 ROK.

Na realizację miejskiego programu przeciwdziałania narkomanii w roku 2026 przeznaczają się kwotę w wysokości: 30 000,00 zł. Kwota ta w roku 2026 zostanie rozdysponowana w następujący sposób:

Dział 851 Roz. 85153	WYSZCZEGÓLNIENIE	KWOTA PLANOWANA
4170	Wynagrodzenia bezosobowe. Usługi materialne na rzecz ORPA realizowane zgodnie z umowami – zleceniami	14 500,00
4210	Zakup materiałów edukacyjno – informacyjnych.	1 000,00
4300	Szkolenia, zapłaty za usługi zlecone osobom prowadzącym działalność gospodarczą, umowy o dzieło	14 500,00
	Razem	<u>30 000,00</u>

FINANSOWE ROZLICZENIE ŚRODKÓW PRZEZNACZONYCH NA PRZECIWDZIAŁANIE NEGATYWNYM SKUTKOM SPOŻYWANIA ALKOHOLU W 2026 ROKU (MAŁPKI).

DZIAŁ 851 ROZ. 851 95	WYSZCZEGÓLNIENIE	PLAN NA 2026
4210	ZAKUP MATERIAŁÓW I WYPOSAŻENIA	14 000,00
4220	ZAKUP ŚRODKÓW ŻYWNOŚCI	500,00
4270	ZAKUP USŁUG REMONTOWYCH	30 000,00
4300	ZAKUP USŁUG POZOSTAŁYCH	104 500,00
4430	RÓŻNE OPŁATY I SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE	1 000,00
	RAZEM	150 000,00